

TOGG gibi beş büyük sivil teknoloji yatırımı yapsak çok büyük atılım olur

EKONOMİDE SAĞDUYU
Sadi Özdemir
sadi.ozdemir@tobb.com.tr

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu, Türkiye'nin Otomobil Girişim Grubu'nun (TOGG) kurulmasına liderlik ederek, çok büyük bir yatırımın hayat bulmasına yol açtı. Çünkü Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, güçlü siyasi irade beyan etmesine ve yillarca çağrılarda bulunmasına rağmen Türkiye'nin yerli ve milli otomobilini üretmek için aradığı babayiğitleri bir türlü 'meydana çıkmaya' ikna edemiyordu. Erdoğan, bu konudaki fikrinde ve ısrarında hiç yılmıyışa düşmemiş ve 24 Mayıs 2017'deki o tarihi TOBB Genel Kurulunda bir kez daha 'babayiğit çağrısı' yapmıştı. TOBB delegeleri büyük bir alkış tufanı koparıncı Hisarcıklıoğlu, "Cumhurbaşkanım, siz destekliyorsanız biz de içimizden o babayiğitleri çıkarırız, Türkiye'nin yerli ve milli otomobilini üretiriz" demişti. Sonra malum babayiğitler ve TOBB ortak olarak TOGG için önce şirketi, sonra fabrikayı kurdular, açtılar ve üretimi başlattılar. Projenin siyasi sahibi Erdoğan olduğu için TOGG'u sevmeyenler, hayata geçmesine zemin hazırlayan Hisarcıklıoğlu'na da çok kızdılar ama onlar inandıkları yolda ilerleyip TOGG projesini hayata geçirdi. Memeleket için çok iyi oldu, or-

ÇOK ÖNCEDEN FİZİBİLİTESİNİ YAPMIŞTIK

TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu'nun ISO Meclisindeki sanayicilere, TOGG ile ilgili yarı şaka ama gerçekliği de olan şu sözleri söyledi: **"TOGG fabrikası sizin, yalan yok. Bütün sanayiciler TOGG'un sahibiyim deseniz doğrudur. TOBB, TOGG'a ortak olduğuna göre sizindir.** Seneye inşallah ihracata da başlıyoruz. Bayrağımızı dünya pazarlarına taşıyacağız. Bu hayal hepimizindi. Şu anda distribütörlük isteyen o kadar çok ki özellikle de Türk Cumhuriyetlerinden, Körfez

ülkelerinden distribütör olmak istiyorlar."
TOBB Başkanı, önemli bir mesajı da TOGG örneği üzerinden veriyor: "Cari açığımızı azaltmak, küresel tedarik zincirlerinden daha büyük pay almak için dev ölçekli kilit teknoloji yatırımlarına ihtiyaç var. Teşvik sistemimizi de buna göre yeniden tasarlamalıyız. **TOGG benzeri en az 5 sivil teknoloji yatırımı ülkemize kazandırırız, teknolojide çok büyük atılım yapacağımız kanaatindeyiz."**

Rifat Hisarcıklıoğlu

ton seyreden genel kurul birden canlanmıştı. Şahsen bu diyaloga çok sevinmekle birlikte içimden "Güzel haber de adam yıllardır sesleniyor, TOSİAD ilgilenmedi, otomotivci holdingler geri durdu, MUSTAD ve diğerlerinin gücü yetmedi. İnşallah Rifat başkanın sözü yerde kalmaz" diye geçirmiştim. O sorunun yanıtını da Çarşamba günü ISO'daki konuşmasında şöyle verdi: "Biz hazırlıktydık da öyle çıktık ortaya. Sayın Cumhurbaşkanımız,

Başbakanın ilk çağrısını yaptığında 'acaba bize bir görev verilir mi' diye oturup fizibilite yapmıştık. 60 yıl önce Devrim otomobilinde yüzümüzü yere bakmıştı ama bu sefer Allah yüzümüzü yere baktırmadı ve Türkiye'nin en büyük şirketlerine gittik, babayiğitler çıktı. Tarihimizde ilk defa, fikri mülkiyet haklarının tamamı ülkemize ait olan otomobil ürettik. Mart ayında başlayan yurtiçi satışlarda, üretimin 6 katından fazla talep geldi. Bu da halkımızın teveccühünü ve inancını gösteriyor."

Başbakanın ilk çağrısını yaptığında 'acaba bize bir görev verilir mi' diye oturup fizibilite yapmıştık. 60 yıl önce Devrim otomobilinde yüzümüzü yere bakmıştı ama bu sefer Allah yüzümüzü yere bakırmadı ve Türkiye'nin en büyük şirketlerine gittik, babayiğitler çıktı. Tarihimizde ilk defa, fikri mülkiyet haklarının tamamı ülkemize ait olan otomobil ürettik. Mart ayında başlayan yurtiçi satışlarda, üretimin 6 katından fazla talep geldi. Bu da halkımızın teveccühünü ve inancını gösteriyor."

20 MİLYAR DOLARLIK İHRACAT HEDEFİNE 'ENDEKSLİ' HAZIRLIK

Türkiye demir ve demir dışı metallerde 2022'de yüzde 16,4'lük artışla 14,4 milyar dolarlık ihracat yaptı. Bu yıl için de 20 milyar dolarlık iddialı bir hedef konulmuştu. Şubat ayındaki depremler, ihracat pazarlarındaki küçülmeler bu hedefin bu yıl tutmayacağını gösteriyor ama Türkiye, her olumsuzluğa karşı asla pes etmeyen ihracatçılarıyla da ünlü.

Istanbul Demir ve Demir Dışı Metaller İhracatçıları Birliği (IDDMİB) Başkanı Çetin Tecdelioğlu, "Dünya çok büyük, yeni pazarlar buluruz, mevcut pazarlarımızda daha rekabetçi oluruz. Mısır ve Körfez ülkeleriyle ilişkilerimiz düzeliyor. Eylül ayından itibaren toparlanma olur" diyor. İhracatçı için en önemli problemin halen finansmana

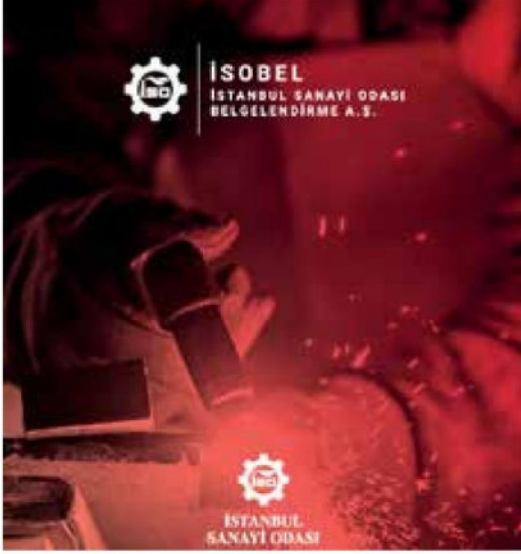
Çetin Tecdelioğlu

erişimdeki sıkıntılar olduğunu, işletme sermayesi sıkıntısının da devam ettiğini belirtiyor. IDDMİB Başkanı Tecdelioğlu, Birlik seçimleri öncesi 'vaat ettiği projeleri' hayata geçirmeye özen gösteren başkanlarımızdan. Bu projeler arasında en önemlilerden biri 'Metal Endeksi' yapmak ve sektörün durumunu 'yeriye dayalı bilimsel yöntemlerle' her ay düzenli ölçmekti. Endeksin adı TR-METALENDEKS oldu. Alt

endeksler 'gelişme, beklenti ve değerlendirme' başlıklarını taşıyor. Tecdelioğlu, 8 bine yakın ihracatçı üyenin yaklaşık yansından her ay düzenli veri alınacağını ve endeksin bu verilerle güncelleneceğini belirtiyor. Peki bu endeks ne işe yarayacak? Pazarlardaki gelişmeleri, metal fiyatlarını, üretim maliyetlerini, döviz kurlarının kâr marjlarına etkisini, üretimin sürdürülebilir olması için gerekli stokların durumunu izlemeye yarayacak. Aynı zamanda ihracatçıların sorunlarının ne olduğunu aktaracağı kalıcı bir iletişim ortamı da sağlanmış olacak. Demir ve demir dışı, ana sektör olarak sanayimizin altıncı büyük sektörü konumunda. Kilogram ihracat değeri de 4,59 dolar ki bu rakam genel ortalamanın çok üstünde.

ISO'dan Eğitim ve Danışmanlık Hizmetleri

İstanbul Sanayi Odası Belgelendirme A.Ş., işgücü piyasasının ihtiyaçları doğrultusunda, çalışanların bilgi, beceri ve yetkinliklerinin geliştirilmesi ve belgelendirilmesi alanında faaliyetlerini sürdürüyor. **İstanbul Sanayi Odası** Belgelendirme A.Ş. (ISOBEL), mesleki yeterlilik sınav ve belgelendirme hizmetlerinin yanı sıra başta iş sağlığı ve güvenliği olmak üzere işletmelerin ihtiyaç duyduğu konularda eğitim ve danışmanlık hizmetleri vermeye başladı.

ISOBEL, işletmelere; iş sağlığı ve güvenliği kültürünün oluşturulması, yasal mevzuat bilgilendirmeleri, sistem iyileştirme faaliyetleri gerek ulusal gerekse uluslararası uygulamalar doğrultusunda alanında uzman eğitimcilerle/danışmanlarla yüksek nitelikli danışmanlık hizmetleri ile bireysel ve kurumsal eğitim hizmetleri veriyor. Detaylı bilgiye ISOBEL'in web sitesinden ulaşılabilir: www.isobel.com.tr ■

DOSYA |

Türkiye Ambalaj Sektörü Büyüklüğü 28 Milyar Dolar

Hazırlayan: Aslıhan Arıkan, Ambalaj Sanayicileri Derneği (ASD) Genel Sekreteri

Ambalaj Sanayicileri Derneği (ASD), her yıl düzenli olarak üyeleri ile paylaştığı Türkiye Ambalaj Sektörü Raporu'nu açıkladı. Rapora göre geçtiğimiz yılda sektörün başarı grafiği devam ederken, Türkiye'nin dış ticaret açığı vermeyen ender sektörlerinden ambalaj sanayi, katma değerli ve sürdürülebilir üretim modeliyle başarı öyküsüne hız kesmeden devam etti. Dünyada ortalama yüzde 3 büyüyen ambalaj endüstrisi, Türkiye'de 2017-2021 arası hacmen yılda ortalama yüzde 7 ciroyla yüzde 9 büyümeye kaydetti.

Ambalaj Sanayicileri Derneği (ASD), pazarın dünya ve Türkiye'deki durumunu, boyutlarını karşılaştırmalı olarak ortaya koyan, ithalat ve ihracat rakamlarını analiz eden ve genel sektör bilgilerini derlediği raporunu yayınladı. Raporunda, imalat sanayisi yeni üretim tesisleri kazandıkça, Türkiye ambalaj sektörünün de yeni talepleri karşılamak için ambalaj pazarı gelişmiş AB ülkelerinden daha hızlı bir gelişim gösterdiği belirtildi. Yılda ortalama yüzde 3'lük büyümeye kaydeden küresel ambalaj endüstrisinin 2018'de 975 milyar dolarlık ciroya ulaşacağı tahminine yer verilen rapora göre, 140 milyar dolarlık sektörle dünyanın en büyük ambalaj tüketicisi olan ABD'yi 100 milyar dolarlık talebiyle Çin izledi. Sektörde hızla büyüyen Çin'in, ABD'yi

yakın gelecekte geçeceği öngörüldü.

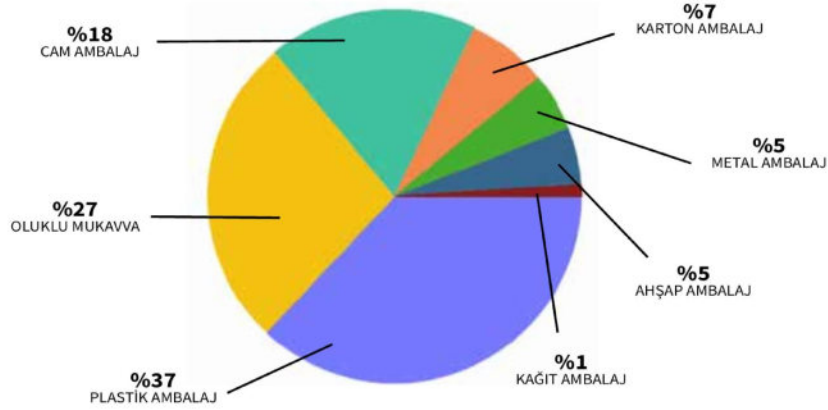
Türkiye, 28 milyar dolar büyüklük ile Avrupa'da altıncı, dünyada ise 16'ncı sırada yer almaktadır. Sektör cirosu olarak yakın ülkeler ise nüfus avantajına sahip olanlar; Hindistan, Brezilya ve Rusya Federasyonu.

Raporunda Türkiye ile ilgili çarpıcı detaylar dikkat çekiyor. Raporu göre 2008-2009 yıllarında dünyada yaşanan finansal krizde yara almayan Türkiye ambalaj sektörü, 2008'i gerilemeden 2009'u da ufak bir küçülme ile atlatacak 2010'dan itibaren hızlı bir toparlanma sürecine girdi, %18'lik üretim artışıyla yılı kapattı. Sonraki yıllarda büyümeye eğilimi devam etti.

| DOSYA

Malzeme Grubuna Göre 2021 Yılı Üretim Dağılımı (Ton, %)

Sektörümüzün 2017 yılı büyüklüğü üretim miktarı olarak yaklaşık 9 milyon ton ve toplam ciro olarak 20 milyar dolar; 2018 yılı büyüklüğü üretim miktarı olarak 9 milyon ton ve 22 milyar dolar; 2019 yılı büyüklüğü 9,4 milyon ton ve 23 milyar dolar olarak; 2020 yılı büyüklüğü ise üretim miktarı olarak yaklaşık 10,3 milyon ton ve 25 milyar dolar olarak hesaplanmıştır. Türkiye ambalaj sanayisinin üretimi 2021'de artarak yaklaşık 11,2 milyon ton olarak gerçekleştirilmiştir. Sektörün cirosu ise 28 milyar dolar olarak hesaplanmaktadır.

Raporda malzeme gruplarına göre 2021 yılı üretim verileri incelendiğinde; plastik ambalaj %37 ile ilk sırada yer alırken onu %27 ile oluklu mukavva, %18 ile cam ambalaj, %7 ile karton ambalaj, %5 ile ahşap ambalaj, %5 ile metal ambalaj ve %1 ile kağıt ambalaj takip etti.

Dış ticaret rakamlarıyla dikkat çeken ambalaj sektörü, 2021'de önceki yıla göre hacim olarak %4 değer olarak ise %26 artış gösterdi ve 6,5 milyar dolar ihracat yapıldı. Ambalaj sektörü 2021 yılının ilk altı ayında 1,5 milyon ton olan ambalaj ihracatını 2022 ilk yarıda %11,4 artışla yaklaşık 1,7 milyon tona çıkarırken, değer bazında ise rakam %25,2 artışla 3 milyar 810 milyon dolara ulaştı. Türkiye ambalaj sektörü büyüklüğünün 2022 sonunda 30 milyar dolara ulaşacağı beklentisinin vurgulandığı raporda, bu rakamın en az 490 milyar dolarlık bir ekonomiyi mümkün kılacağı belirtildi.

Küresel ambalaj sektörü büyüklüğü 975 milyar dolar

Rapordaki küresel ambalaj sanayisine yönelik verilere göre dünya ambalaj endüstrisi 2018 yılında 975 milyar

DOSYA |

dolarlık bir ciroya ulaşacaktır (Kaynak: Pira International). Özellikle gelişmekte olan bölge ekonomilerinin de katkısıyla, yıllık ortalama büyümenin yaklaşık %3 civarında olacağı öngörüldü. Söz konusu büyüme daha çok kağıt-karton-oluklu mukavva grubu ile sert (rijit) plastik ambalaj sektörlerinde yaşanırken; 2018 yılında yukarıdaki alt sektörlerde sırasıyla 301 milyar dolar ve 248 milyar dolarlık bir büyüklük mümkün oldu. Raporda ayrıca, 2018'de küresel ambalaj sektöründe, sert (rijit) ve esnek (fleksibil) plastik ambalajlar toplamının %45 ile ilk sırayı alması beklenirken, bu sektörü %31 ile kağıt, karton, oluklu mukavva grubunun takip etmesi ve metal ambalaj sektörü ile cam ambalaj sektörünün paylarının ise sırasıyla %13 ve %7 olması tahminine yer verildi.

Sektör ihracat rakamı 6,5 milyar dolar

Ambalaj sektörü ihracatı Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayınlanan 2021 değerlerine göre yaklaşık 6,5 milyar dolar oldu. Sektör, 2022'yi 7,5-8 milyar dolar ihracatla kapatmayı hedefliyor.

Ambalaj sanayi ihracatı bir önceki yıla göre hacmen %4 ve değer olarak %26 artış göstermiştir. Bölgesel olarak bakıldığında AB pazarı, Orta Doğu ve Kuzey Afrika, Kafkaslar ve Balkanlar gibi çevre bölgeler güçlü olunan pazarlar olarak öne çıktı. Türkiye ambalaj sektörü ürünleri AB ülkeleri başta olmak üzere 180 ülkeye ihraç edildi. 2021 yılında; Birleşik Krallık, Almanya, Irak, ABD, İsrail, İtalya, Fransa, Hollanda, Mısır ve İran ihracatta ilk 10 sırayı alan ülkeler olarak ortaya çıktı. 2021 yılında ambalaj sanayi ihracatında %66 ihracat payı ile plastik ambalaj ürünleri ilk sırada yer aldı. İhraç edilen diğer önemli ambalaj grubu ise %23 ihracat payı ile kağıt-karton-oluklu mukavva ambalaj grubu ürünleri oldu. İhracatta üçüncü sırada metal ambalaj ürünleri %7, ardından da cam ambalaj %3 oranıyla yer aldı.

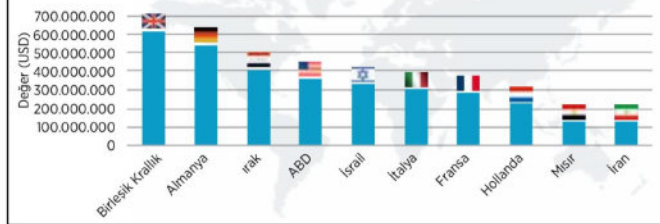
Sektör ithalat rakamı 3,8 milyar dolar

Ambalaj sektörü ithalatı Türkiye

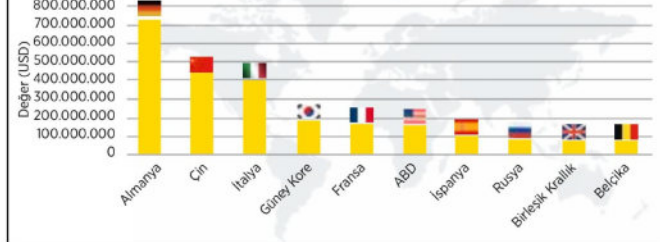
Yıllara Göre Ambalaj Sektörü İhracatı (Milyar Dolar)

2021 yılında İhracatta ilk 10 Ülke

2021 yılında İthalatta ilk 10 Ülke

| DOSYA

İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayınlanan 2021 değerlerine göre yaklaşık 3,8 milyar dolar oldu. İthalat 2020 yılına göre hacmen %7, değer olarak %22 arttı.

2021 yılında; Almanya, Çin, İtalya, Güney Kore, Fransa, ABD, İspanya, Rusya Federasyonu, Birleşik Krallık ve Belçika ithalatta ilk 10 sırayı alan ülkeler arasına girdi.

Plastik ambalajlar (ambalaj ithalatının %54'ü) ve kağıt ve karton ambalaj ile oluklu mukavva (ambalaj ithalatının %37'si) en önemli ithalat kalemleri oldu. Bu ürünlerin büyük kısmı ise ülkemizde selüloz üretimi yapılmadığı ve oluklu mukavvadan mamul endüstriyel ambalajların ham maddesi neredeyse tamamen ithal edilmek zorunda kaldığı için ham madde ya da yarı mamul ithalatı oldu.

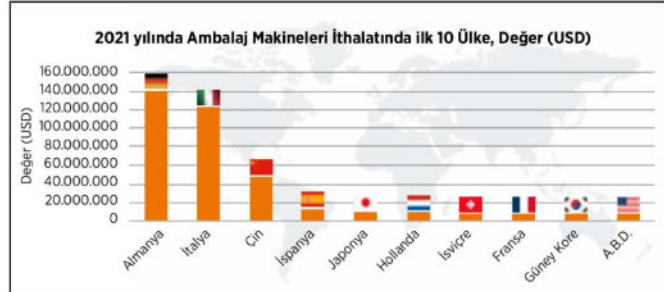
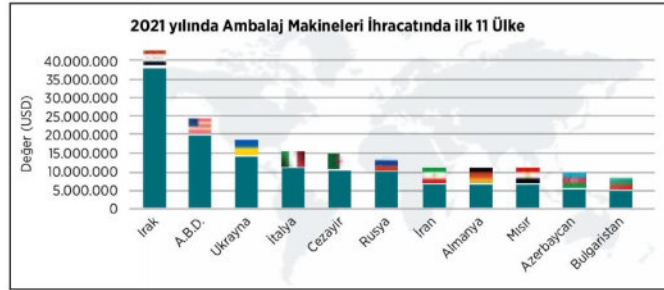
Kişi başı ambalaj tüketimi 325 dolar

Raporda kişi başı ambalaj tüketim miktarları da dikkat çekti. Birleşmiş Milletler (BM) verilerine göre 2021 yılında 7,9 milyara ulaşan dünya nüfusu ile hesaplandığında kişi başı ambalaj tüketimi ortalama 118 dolar oldu. Bu rakam Kuzey Amerika ve Kanada'da 440 dolar iken Batı Avrupa'da 365 dolar olarak gerçekleşti. Bu rakamın en yüksek olduğu ülke ise 516 dolar ile Japonya'dır.

Türkiye'de 2021'de, kişi başı ambalaj tüketiminin 325,4 dolar olduğu hesaplandı. Raporda kişi başı ambalaj tüketiminde bir önceki yıla göre 30 dolarlık bir artış olduğu görüldü. 2021'de yıllık kişi başı plastik ambalaj tüketimi 187 dolar ile ilk sırada yer alırken; oluklu mukavva 64,6; metal ambalaj 26,2; cam ambalaj 24; karton ambalaj 16; ahşap ambalaj 6 ve kağıt ambalaj 2 dolar oldu.

2023 ve 2030 hedefleri

Raporda sektörün 2023 hedeflerine de yer verildi. 2023 yılında Türkiye ambalaj sektörünün pazar büyüklüğünü 28 milyar dolardan 30 milyar dolara; kişi başı tüketimi 325 dolardan 380 dolara; ihracatını ise 7,5 milyar dolardan 8-10 milyar dolara yükseltme ve 2030 için 50 milyar dolar sektör büyüklüğü ile 20 milyar dolar ihracat hedefleri de raporda paylaşıldı.

ISO 1000'de 65 firma yer aldı

Raporda sektörün büyüklüğünü gösteren ISO 1000 verilerine de yer verildi. ISO tarafından açıklanan Türkiye'nin Birinci 500 + İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu (ISO 1000 firma) arasında 2021 yılında 42'si Ambalaj Sanayicileri Derneği (ASD) üyesi olmak üzere 65 ambalaj firması yer aldı. Ambalaj sektörünün yıllık değişimine bakıldığında; ISO 1000'de yer alan firmaların sayısının 62'den 65'e yükseldiği; bu 65 firmanın gerçekleştirdiği üretimden satışların yaklaşık %43,77 ve ihracatlarının %32,79 arttığı görüldü.

Ambalaj makineleri ihracatı 252 milyon dolar

Raporun diğer önemli alt başlığı ise

ambalaj makine sektörüne yönelik oldu. 2020 yılında 190 milyon dolar olan ambalaj makineleri ihracatı, 2021'de 252 milyon dolara ulaştı. 2021 yılında; Irak, ABD, Ukrayna, İtalya, Cezayir, Rusya Federasyonu, İran, Almanya, Mısır, Azerbaycan ve Bulgaristan ambalaj makineleri ihracatta ilk 11 sırayı alan ülkeler arasına girdi.

Ambalaj makineleri ithalatı 399 milyon dolar

2021 yılında 425 milyon dolar olan ambalaj makine ithalatı 2021'de 399 milyon dolara düştü. 2021 yılında Almanya, İtalya, Çin, İspanya, Japonya, Hollanda, İsviçre, Fransa, Güney Kore ve ABD ithalatta ilk 10 sırayı alan ülkeler oldu. ■

“İŞ DÜNYASI İÇİN ÖNGÖRÜLEBİLİRLİK VE GELECEĞE DAİR YOL HARİTASI ÖNEMLİ”

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, “Ekonominin yol haritası niteliğindeki ve Eylül ayında açıklanması beklenen OVP’ye dair önerilerimizi ilettilik. Elbette **sanayimizin** ayakta kalması ve büyümeye devam etmesi için, makro ekonomide istikrarın ve güvenin sağlanması ön şarttır.

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Meclisi’nin Temmuz ayı olağan toplantısı, “**Sanayimizin** ve Üretim Hayatımızın Sorunlarının Çözümünde Çatı Örgütümüz **TOBB**’un Rolü, Önemi ve Beklentilerimiz” ana gündemi ile Odakule Fazıl Zübü Meclis Salonu’nda gerçekleştirildi. **İSO** Yönetim Kurulu Başkanı **Erda Bahçivan**’ın açılış konuşmasını yaptığı toplantıya, **TOBB** Başkanı **M. Rifat Hisarcıklıoğlu** konuk olarak katılarak gündeme ilişkin değerlendirmelerde bulundu.

TOBB Başkanı **Rifat Hisarcıklıoğlu**, iş dünyası için her dönem olduğu gibi bu dönem de en önemli konunun öngörülebilirlik olduğunu belirterek, “İş planları yapmak, önümüzü görmek ve böylece güven içinde ilerlemek için kamu tarafından ekonomiye ilişkin orta ve uzun vadeli planların kamuoyuyla paylaşılması önemlidir. İşte bu kapsamda da geçen hafta, Cumhurbaşkanı Yardımcımız Cevdet Yılmaz ile bir araya geldik. Ekonominin yol haritası niteliğindeki ve Eylül ayında açıklanması beklenen OVP’ye dair önerilerimizi ilettilik. Elbette **sanayimizin** ayakta kalması ve büyümeye devam etmesi için, makro ekonomide istikrarın ve güvenin sağlanması ön şarttır. Yeni ekonomi yönetiminin bu yönde hareket ederek, para politikasında başlattığı

normalleşme adımlarını memnuniyetle karşıladık” dedi.

TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, sözlerine şu şekilde devam etti: “Anadolu’yu sürekli dolaşan, firma ve sektörleri devamlı dinleyen birisi olarak şunu görüyorum ki; özellikle KOBİ kredilerinde yaşanan daralma, zincirleme etkiyle ülkenin ve sektörlerin tamamına olumsuz yansıyor. Buna dikkat edilmesi gerekiyor. Türkiye’nin önceliği mevcut üretim kapasitesini korumak olmalı. Ticari krediler aniden ve çok sert bir şekilde kesilme-

meli. Reel sektörün finansmana erişim taleplerine toptancı bir şekilde olumsuz bakılmamalı. KDV sistemimiz de maalesef özel sektör için bir finansman sorunu haline gelmiştir. İndirilemeyen KDV’nin her yıl sonunda iadesi sağlanmalı, birikmiş-devreden KDV stokuna mahsup imkanı getirilmeli ve KDV iadesinde daha basit bir sisteme geçilerek iade süreçleri hızlandırılmalıdır. Gelir vergisi basamakları yeniden düzenlenmelidir. Enflasyon muhasebesi uygulamasına ivedilikle geçilmelidir.”

İSO Yönetim Kurulu Başkanı **Erda Bahçivan** da açılış konuşmasında, ekonomide daha istikrarlı, öngörülebilir ve yatırım dostu bir iktisadi iklim için ilgili tüm kesimlerin elini taşın altına koyması gereken kritik bir geçiş dönemine girildiğine dikkat çekti.

Piyasalarda giderek artan ciddi nakit ihtiyacının durgunluk işareti verdiğini ve enflasyonla durgunluğun iç içe savaşığı ve mücadele içerisinde olduğu bir döneme yol açacağını belirten Bahçivan, bu dönemi reel sektörün en az yara ile atlattığı için özel finansman modelleriyle desteklenmesi gerektiğini söyledi. **İSO** Başkanı, bu kapsamda Merkez Bankası’nın açıkladığı seçici kredi ve miktar-sal sıkılaştırma kararlarında ihracat ve yatırım kredilerine yönelik pozitif ayrımcılık yapılmasını ve reeskont kredilerinde KOBİ payının artırılacağını açıklanmasını sevindirici bulduklarını dile getirdi. Bahçivan “Yine Eximbank’ın ve yatırıma dönük kredilerin önünün açılmasına dair gerek Cumhurbaşkanı Yardımcımız Sayın Yılmaz gerekse Maliye Bakanımız Mehmet Şimşek’in açıklamaları da en azından bu zorlu dönemde üretim hayatımızın ve yatırımlarımızın sürdürülebilmesi konusunda bizim için en önemli umut kaynağıdır” dedi. ■ **İHA**

'Ticari krediler aniden ve çok sert bir şekilde kesilmemeli'

TOBB Başkanı Hisarcıkıoğlu, "Türkiye'nin önceliği mevcut üretim kapasitesini korumak olmalı. Reel sektörün finansmana erişim taleplerine toptancı bir şekilde olumsuz bakılmamalı" dedi.

İSTANBUL, AA

Türkiye Odaları ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı Rifat Hisarcıkıoğlu, KOBİ kredilerinde yaşanan daralmanın zincirleme etkiyle ülkenin ve sektörlerin tamamına olumsuz yansıdığı belirterek, "Buna dikkat edilmesi gerekiyor. Türkiye'nin önceliği mevcut üretim kapasitesini korumak olmalı. Ticari krediler aniden ve çok sert bir şekilde kesilmemeli. Reel sektörün finansmana erişim taleplerine toptancı bir şekilde olumsuz bakılmamalı." dedi.

İstanbul Sanayi Odası (ISO) Meclisi'nin temmuz ayı olağan toplantısı, "Sanayimizin ve Üretim Hayatımızın Sorunlarının Çözümünde Çatı Örgütümüz TOBB'un Rolü, Önemi ve Beklentilerimiz" ana gündemi ile Odakule Fazıl Zübü Meclis Salonu'nda gerçekleştirildi.

Toplantıya **TOBB Başkanı Rifat Hisarcıkıoğlu**, **ISO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçıvan** ve meclis üyeleri katıldı.

Toplantıda konuşan Hisarcıkıoğlu, milli gelir içinde **sanayinin** payının yüzde 27'ye geldiğini ve son 20 yılın en yüksek düzeyine ulaştığını söyledi.

Sanayi yatırımlarındaki gelişmenin bir göstergesi niteliğindeki **OSB** sayısının son 20 senede 191'den 393'e yükseldiğini bildiren Hisarcıkıoğlu, "OSB'si olmayan ilimiz kalmadı. Yine imalat **sanayi** yıllık ihracatı 240 milyar doları aşarak rekor kırdı. Tüm bu başarılarla belki de en büyük pay sizlere ait. Yine sizlerin gayretleriyle, İstanbul Sanayi Odamız, faaliyetlerini ve kurumsal kapasitesini her geçen sene genişletiyor.

İnovasyondan çevreye, tek-

Rifat Hisarcıkıoğlu

nolojiden üniversite-sanayi iş birliğine kadar pek çok alanda, kapsamlı çalışmalar yaparak **sanayicimize** yeni ufuklar ve imkânlar kazandırıyor. KOBİ'lerimizin gelişmesine ve büyümesine destek oluyor. İşte tüm bunlar, **sanayinin** baş şehrine yakışan, çağdaş bir hizmet anlayışıdır." ifadelerini kullandı.

Hisarcıkıoğlu, uzun vadeli yatırım finansman imkanlarının çoğaltılması gerektiğini dile getirerek, "Merkez Bankası'nın yatırım kredileri devam ettirilmeli, hatta teknoloji projeleri için kapasitesi artırılmalıdır. Zira cari açığımızı azaltmak, küresel tedarik zincirlerinden daha büyük bir pay almak için dev ölçekli kilit teknoloji yatırımlarına ihtiyaç var. Teşvik sistemimizi de buna göre yeniden tasarlamalıyız. Togg benzeri en az 5 sivil teknoloji yatırımını ülkemize kazandırsak, teknolojiye çok büyük atılım yapacağımız kanaatindeyiz." değerlendirmesinde bulundu.

'Togg'da seneye ihracata başlayacak ve bayrağımızı dünya pazarlarına taşıyacağız'

Hisarcıkıoğlu, 6 yıl önce Türkiye'nin Otomobil projesini başlattıklarını hatırlatarak, "Kimse ortaya çıkmazken, 5 babayı bir araya getirip

yola çıktık. Tarihimizde ilk defa, fikri mülkiyet haklarının tamamı ülkemize ait olan otomobili ürettik. 60 yıllık yerli ve milli otomobil rüyamızı hayata geçirdik. Togg ile sadece otomobil üretmekle kalmadık. Elektrikli, akıllı ve otonom teknolojilerle dönüşen yeni mobilite ekosistemine de öncülük ediyoruz. Togg'un mart ayında başlayan yurt içi satışlarda, üretimin 6 katından fazla talep geldi. Bu da halkımızın tevccühünü ve inancını gösterdi. Seneye inşallah ihracata başlayacak ve bayrağımızı dünya pazarlarına taşıyacağız. Bu hayal hepimizdendi, gerçekleştirmenin gururunu da hep birlikte yaşayacağız." şeklinde konuştu.

İş dünyası öngörülebilirlik istediğini ve geleceğe dair yol haritası beklediğini işaret eden Hisarcıkıoğlu, şunları kaydetti:

"İş planları yapmak, önümüzü görmek ve böylece güven içinde ilerlemek için kamu tarafından ekonomiye ilişkin orta ve uzun vadeli planların kamuoyuyla paylaşılması önemlidir. İşte bu kapsamda da geçen hafta, Cumhurbaşkanı Yardımcımız sayın Cevdet Yılmaz ile bir araya geldik. Ekonominin yol haritası niteliğindeki ve Eylül ayında açıklanması beklenen Orta Vadeli Program'a dair

önerilerimizi ilettilik. Elbette **sanayimizin** ayakta kalması ve büyümeye devam etmesi için, makroekonomide istikrarın ve güvenin sağlanması ön şarttır. Yeni ekonomi yönetiminin bu yönde hareket ederek, para politikasında başlattığı normalleşme adımlarını memnuniyetle karşıladık.

Özellikle KOBİ kredilerinde yaşanan daralma, zincirleme etkiyle ülkenin ve sektörlerin tamamına olumsuz yansıyor. Buna dikkat edilmesi gerekiyor. Türkiye'nin önceliği mevcut üretim kapasitesini korumak olmalı. Ticari krediler aniden ve çok sert bir şekilde kesilmemeli. Reel sektörün finansmana erişim taleplerine toptancı bir şekilde olumsuz bakılmamalı. Dün bu kapsamda önemli bir gelişme yaşandı. Reeskont kredilerinin hacmi ve Kobilere ayrılan pay artırıldı, erişim şartları kolaylaştırıldı. Yüzde 30'luk ilave döviz satış zorunluluğu kaldırıldı. Tüm bu sadeleştirme adımlarını olumlu karşıyoruz ve devam etmesini temenni ediyoruz."

'Vergi sisteminin reforma ihtiyacı var'

Rifat Hisarcıkıoğlu,

Türkiye'de vergi sisteminin reforma ihtiyacı olduğuna dikkati çekerek, "Gerçekten çok karmaşık bir vergi sistemimiz var. Üstelik her geçen yıl daha da karmaşık hale getiriyoruz. Suistimal eden az sayıda kötü örnek yüzünden, milyonlarca mükellefin hayatını daha da zorlaştırıyoruz. Bu da vergi uyumsuzluklarını giderek artırıyor. Bu yaklaşımı değiştirmemiz lazım. KDV sistemimiz de maalesef özel sektör için bir finansman sorunu haline gelmiştir. İndirilemeyen KDV'nin her yıl sonunda iadesi sağlanmalı, birikmiş-devreden KDV stokuna mahsup imkanı getirilmeli ve KDV iadesinde daha

basit bir sisteme geçilerek iade süreçleri hızlandırılmalıdır. Gelir vergisi basamakları, geçmiş enflasyon dikkate alınarak yeniden düzenlenmelidir." diye konuştu.

ISO Başkanı Erdal Bahçıvan ise büyüme, fiyat istikrarı ve finansal istikrar amaçları arasında çelişkilerin arttığı ve manevra alanının daraldığı bir ortamda, para politikası hataları ve sistemik finansal dalgalanmaların temel riskler olarak öne çıktığını küresel faizlerdeki artışın tüm ekonomiler üzerindeki baskıyı artırdığını ifade etti.

Türkiye'de iç tasarrufların büyüme için finanse etmekte yetersiz kaldığını belirten Bahçıvan, şu değerlendirmelerde bulundu:

"Uluslararası sermaye girişlerinin kalıcı ve sağlıklı bir yapı arz etmesi, bilhassa doğrudan nitelikli yatırımların finansmandaki payının artırılması, her zamankinden daha önemli. Bu bağlamda geçtiğimiz günlerde Körfez ülkelerine gerçekleştirilen resmi ziyaretler kapsamında savunma **sanayi**, teknoloji, yenilenebilir enerji gibi pek çok alanda yatırım, ticaret ve dış finansmana yönelik sağlanan anlaşmalar ülkemiz adına umut verici.

İsveç'in NATO'ya katılımına ilişkin sağlanan uzlaşma da ülkemizin dış ilişkilerde bir normalleşmenin işaretini vermesi bakımından kıymetli. Oluşan bu pozitif iklimin de desteğiyle, başta Gümrük Birliği'nin güncellenmesi olmak üzere, AB ile yaşadığımız sorunların çözüm yoluna girmesi en büyük temennimiz. Bilhassa iş insanlarımız için son dönemde en ciddi engellerden biri haline gelen vize sorunu konusunda acil rahatlatıcı adımlar atılması gerektiğini yeniden hatırlatmak istiyorum."

TOBB Başkanı Hisarcıkıoğlu: Ticari krediler aniden ve çok sert bir şekilde kesilmemeli

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı Rifat Hisarcıkıoğlu, KOBİ kredilerinde yaşanan daralmanın zincirleme etkiyle ülkenin ve sektörlerin tamamına olumsuz yansıdığı belirterek, "Buna dikkat edilmesi gerekiyor. Türkiye'nin önceliği mevcut üretim kapasitesini korumak olmalı. Ticari krediler aniden ve çok sert bir şekilde kesilmemeli. Reel sektörün finansmana erişim taleplerine toptancı bir şekilde olumsuz bakılmamalı." dedi.

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO) Meclisi'nin temmuz ayı olağan toplantısı, "Sanayimizin ve Üretim Hayatımızın Sorunlarının Çözümünde Çatı Örgütümüz TOBB'un Rolü, Önemi ve Beklentilerimiz" ana gündeme ile Odakule Fazıl Zübü Meclis Salonu'nda gerçekleştirildi.

Toplantıya **TOBB Başkanı Rifat Hisarcıkıoğlu**, **İSO** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan** ve meclis üyeleri katıldı.

Toplantıda konuşan Hisarcıkıoğlu, milli gelir içinde sanayinin payının yüzde 27'ye geldiğini ve son 20 yılın en yüksek düzeyine ulaştığını söyledi. Sanayi yatırımlarındaki gelişmenin bir göstergesi niteliğindeki OSB sayısının son senede 191'den 393'e yükseldiğini bildiren Hisarcıkıoğlu, "OSB'si olmayan ilimiz kalmadı. Yine imalat sanayi yıllık ihracatı 240 milyar doları aşarak rekor kırdı. Tüm bu başarılarla belki de en büyük pay sizlere ait. Yine sizlerin gayretleriyle, İstanbul Sanayi Odamız, faaliyetlerini ve kurumsal kapasitesini her geçen sene genişletiyor.

İnovasyondan çevreye, teknolojiye üniversite-sanayi iş birliğine kadar pek çok alanda, kapsamlı çalışmalar yaparak sanayicimize yeni ufuklar ve imkânlar kazandırıyor. KOBİ'lerimizin gelişmesine ve büyümesine destek oluyor. İşte tüm bunlar, sanayinin baş şehrine yakışan, çağdaş bir hizmet anlayışıdır." ifadelerini kullandı.

Hisarcıkıoğlu, uzun vadeli yatırım finansman imkanlarının çoğaltılması gerektiğini dile getirerek, "Merkez Bankası'nın yatırım kredileri devam ettirilmeli, hatta teknoloji projeleri için kapasitesi artırılmalıdır. Zira cari açığımızı azaltmak, küresel tedarik zincirlerinden daha büyük bir pay almak için dev ölçekli kilit teknoloji yatırımlarına ihtiyaç var. Teşvik sistemimizi de buna göre yeniden tasarlamalıyız. Togg benzeri en az 5 sivil teknoloji yatırımını ülkemize kazandırsak, teknolojiye çok büyük atılım yapacağımız kanaatindeyiz." değerlendirmesinde bulundu.

Hisarcıkıoğlu, 6 yıl önce Türkiye'nin Otomobili projesini başlattıklarını hatırlatarak, "Kimse ortaya çıkmazken, 5 babayığı bir araya getirip yola çıktık. Tarihimizde ilk defa, fikri mülkiyet haklarının tamamı ülkemize ait olan otomobili üret-

tik. 60 yıllık yerli ve milli otomobil rüyamızı hayata geçirdik. Togg ile sadece otomobil üretmekle kalmadık. Elektrikli, akıllı ve otonom teknolojilerle dönüşen yeni mobilite ekosistemine de öncülük ediyoruz. Togg'un mart ayında başlayan yurt içi satışlarda, üretiminin 6 katından fazla talep geldi. Bu da halkımızın teveccühünü ve inancını gösterdi. Seneyle inşallah ihracata başlayacak ve bayağımızı dünya pazarlarına taşıyacağız. Bu hayal hepimizin, gerçekleştirmenin gururunu da hep birlikte yaşayacağız." şeklinde konuştu. İş dünyası öngörülebilirlik istediğini ve geleceğe dair yol haritası beklediğini işaret eden Hisarcıkıoğlu, şunları kaydetti:

"İş planları yapmak, önmüzdü görmek ve böylece güven içinde ilerlemek için kamu tarafından ekonomiye ilişkin orta ve uzun vadeli planların kamuoyuyla paylaşılması önemlidir. İşte bu kapsamda da geçen hafta, Cumhurbaşkanlığı Yardımcımız sayın Cevdet Yılmaz ile bir araya geldik. Ekonominin yol haritası niteliğindeki ve Eylül ayında açıklanması beklenen Orta Vadeli Program'a dair önerilerimizi ilettik. Elbette sanayimizin ayakta kalması ve büyümeye devam etmesi için, makroekonomide istikrarın ve güvenin sağlanması şarttır. Yeni ekonomi yönetiminin bu yönde hareket ederek, para politikasında başlattığı normalleşme adımlarını memnuniyetle karşıladık.

Özellikle KOBİ kredilerinde yaşanan daralma, zincirleme etkiyle ülkenin ve sektörlerin tamamına olumsuz yansıyor. Buna dikkat edilmesi gerekiyor. Türkiye'nin önceliği mevcut üretim kapasitesini korumak olmalı. Ticari krediler aniden ve çok sert bir şekilde kesilmemeli. Reel sektörün finansmana erişim taleplerine toptancı bir şekilde olumsuz bakılmamalı. Dün bu kapsamda önemli bir gelişme yaşandı. Reeskont kredilerinin hacmi ve Kobilere ayrılan pay artırıldı, erişim şartları kolaylaştırıldı. Yüzde 30'luk ilave döviz satış zorunluluğu kaldırıldı. Tüm bu sadeleştirme adımlarını olumlu karşıyoruz ve devam etmesini temenni ediyoruz." /AA

"Vergi sisteminin reforma ihtiyacı var"

Rifat Hisarcıkıoğlu, Türkiye'de vergi sisteminin reforma ihtiyacı olduğuna dikkati çekerek, "Gerçekten çok karmaşık bir vergi sistemimiz var. Üstelik her geçen yıl daha da karmaşık hale getiriyoruz. Süsümlü eden az sayıda kötü örnek yüzünden, milyonlarca mükellefin hayatını daha da zorlaştırıyoruz. Bu da vergi uyumsuzluklarını giderek artırıyor. Bu yaklaşımı değiştirmemiz lazım. KDV sistemimiz de maalesef özel sektör için bir finansman sorunu haline gelmiştir. İndirilemeyen KDV'nin her yıl sonunda iadesi sağlanmalı, birikmiş-devreden KDV stokuna mahsup imkanı getirilmeli ve KDV iadesinde daha basit bir sisteme geçilerek iade süreleri hızlandırılmalıdır. Gelir vergisi basamakları, geçmiş enflasyon dikkate alınarak yeniden düzenlenmelidir." diye konuştu. **İSO Başkanı Erdal Bahçivan** ise büyüme, fiyat istikrarı ve finansal istikrar amaçları arasında geliş-

kilerin arttığı ve manevra alanının daraldığı bir ortamda, para politikası hataları ve sistemik finansal dalgalanmaların temel riskler olarak öne çıktığını küresel faizlerdeki artışın tüm ekonomiler üzerindeki baskıyı artırdığını ifade etti.

Türkiye'de iç tasarrufların büyümeyi finanse etmekte yetersiz kaldığını belirten Bahçivan, şu değerlendirmelerde bulundu:

"Uluslararası sermaye girişlerinin kalıcı ve sağlıklı bir yapı arz etmesi, bilhassa doğrudan nitelikli yatırımların finansmandaki payının artırılması, her zamankinden daha önemli. Bu bağlamda geçtiğimiz günlerde Körfez ülkelerine gerçekleştirilen resmi ziyaretler kapsamında savunma sanayi, teknoloji, yenilenebilir enerji gibi pek çok alanda yatırım, ticaret ve dış finansmana yönelik sağlanan anlaşmalar ülkemiz adına umut verici.

İş dünyası geleceğe dair yol haritası istiyor

TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu, İSO Meclisi'nde yaptığı konuşmada, "İş planları yapmak, önümüzü görmek ve böylece güven içinde ilerlemek için kamu tarafından ekonomiye ilişkin orta ve uzun vadeli planların kamuoyuyla paylaşılması önemlidir" dedi. İSO Yönetim Kurulu Başkan Erdal Bahçivan da "Öngörülebilirlik sorunlarını tekrar yaşamamak adına, tüm kesimlerin beklentilerini gözeterek, kapsamlı, uzun vadeli ve kalıcı bir ekonomik programa olan ihtiyaç da sürüyor" diye konuştu

RECEP BAHAR / İSTANBUL
İstanbul Sanayi Odası (İSO) Meclisi'nin Temmuz ayı olağan toplantısı, "Sanayimizin ve Üretim Hayatımızın Sorunlarının Çözümünde Çatı Örgütümüz TOBB'un Rolü, Önemi ve Beklentilerimiz" ana gündemi ile Odakule Fazil Zobu Meclis Salonu'nda gerçekleştirildi. İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan'ın açılış konuşmasını yaptığı toplantıda, iş dünyasının başat aktörlerinden TOBB'un Başkanı Rifat Hisarcıkloğlu konuk olarak katılarak gündeme ilişkin değerlendirmelerde bulundu.

Ana sorun 'önümüzü göremek'

TOBB Başkanı Rifat Hisarcıkloğlu, iş dünyası için her dönem olduğu gibi bu dönem de en önemli konunun öngörülebilirlik olduğunu belirterek, şunları söyledi: "İş planları yapmak, önümüzü görmek ve böylece güven içinde ilerlemek için kamu tarafından ekonomiye ilişkin orta ve uzun vadeli planların kamuoyuyla paylaşılması önemlidir. İşte bu kapsamda da geçen hafta Cumhurbaşkanı Yardımcımız Cevdet Yılmaz ile bir araya geldik. Ekonominin yol haritasını niteliğindeki ve Eylül ayında açıklanması beklenen Orta Vadeli

Programa (OVP) dair önerilerimizi ilettik. Elbette sanayimizin ayakta kalması ve büyümeye devam etmesi için, makro ekonomide istikrarın ve güvenin sağlanması şarttır. Yeni ekonomi yönetiminin bu yönde hareket ederek, para politikasında başlatıldığı normalleşme adımlarını memnuniyetle karşıladık."

KOBİ'ler kredi bulamıyor

TOBB Başkanı, sözlerine şu şekilde devam etti: "Anadolu'yu sürekli dolaşan, firma ve sektörleri devamlı dinleyen birisi olarak şunu görüyorum ki; özellikle KOBİ kredilerinde yaşanan daralma, zincirleme etkiyle ülkenin ve sektörlerin tamamına olumsuz yansıyor. Buna dikkat edilmesi gerekiyor. Türkiye'nin önceliği mevcut üretim kapasitesini korumak olmalı. Ticari krediler aniden ve çok sert bir şekilde kesilmeli. Reel sektörün finansmana erişim taleplerine toptancı bir şekilde olumsuz bakılma-

malı. KDV sistemimiz de maalesef özel sektör için bir finansman sorunu haline gelmiştir. İndirilemeyen KDV'nin her yıl sonunda iadesi sağlanmalı, birikmiş-devreden KDV stokuna mahsup imkânı getirilmeli ve KDV iadesinde daha basit bir sisteme geçilerek iade süreleri hızlandırılmalıdır. Gelir vergisi basamakları yeniden düzenlenmelidir. Enflasyon muhasebesi uygulamasına ivedilikle geçilmelidir."

Yüksek enflasyon iş dünyasını bunalıyor

İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan da konuşmasında, ekonomide daha istikrarlı, öngörülebilir ve yatırım dostu bir iktisadi iklim için ilgili tüm kesimlerin elini taşın altına koyması gereken kritik bir geçiş dönemine girildiğine dikkat çekti. Bununla birlikte kaynak arayışlarında klasik çözümlere başvurulduğunu, akaryakıt, KDV ve ÖTV gibi dolaylı vergilerle kapatılmaya çalışılan bütçe açığının, yapılan zamlarla toplumu 'beklenti enflasyonu' içine soktuğuna işaret eden Bahçivan "Ekonomimiz açısından son derece kritik olan bu süreç, maalesef gerek sosyolojik gerek psikolojik açıdan önümüzdeki günlerin en önemli ekonomi gündemi olmaya adaydır. Enflasyon beklentilerinin dizginlenmesi, fiyatlama davranışlarında normalleşmenin sağlanması, cari açık ve risk priminin azaltılarak lira üzerindeki baskının hafifletilmesi kritik hususlar haline geldi. Kamu kesiminin gelir yaratıcı önlemlerin yanı sıra geniş kapsamlı, acil bir tasarruf paketi açıklaması gerekiyor. Böylesi bir adım, üretkenlik artışına dayalı, kapsayıcı ve sürdürülebilir bir büyümenin temeli olan etkin kaynak tahsisi için de güçlü bir başlangıç olabilir. Cumhurbaşkanı Yardımcımız Cevdet Yılmaz ile İstanbul'da istişare etme fırsatını bulduğumuz yeni OVP'de, işverenler işçi kesimine, sanayi-

Nitelikli iş gücü bulmak zorlaşıyor

İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, ekonomide kaliteli büyümeyi destekleyen en önemli unsurlardan olan eğitim ve çalışma hayatı politikalarına da değinerek, şunları söyledi: "Sanayimizin katma değeri yüksek ürünleri üretmek için gereken iyi eğitilmiş, nitelikli işgücünü temin etmekte güçlük çekiyoruz. Genç bir nüfusa sahip ve en büyük zenginliği beşeri sermayesi olan ülkemizde, bu sermayemizin eğitimi ve geleceğe hazırlanması noktasında maalesef iyi işaretler yok. Üç milyon üzerinde gencimizin girdiği üniversite sınav sonuçları üzücü... Dijitalleşme, yapay zeka, robotik teknolojiler ve yeşil dönüşüm, sanayi sektörünün ihtiyaç duyduğu nitelikli işgücü tanımını da dönüştürmekte. Geleceğin eğitim ihtiyaçları okul öncesinden yüksek öğrenime kadar net ve kapsayıcı bir şekilde belirlenmeli, eğitim planlaması buna göre yapılmalı."

çiden akademisyenlere toplumun tüm kesimleriyle yapılacak olan istişarelerle enflasyonla ilgili kalıcı ve kesin çözümlerin oluşması en büyük beklentimiz. Öngörülebilirlik sorunlarını da tekrar yaşamamak adına tüm kesimlerin beklentilerini gözeterek, kapsamlı ve uzun vadeli ve kalıcı bir ekonomik program ihtiyacının sürdürüldüğü kanaatindeyim. Zira ekonomi politikalarında tutarlılık ve devamlılığın makro finansal istikrar açısından taşıdığı önem hepimizin malumu. Bu bağlamda Türkiye'nin çok kısa aralıklarla ekonomik model değiştiren bir ülke görünüşünden de artık uzaklaşması gerekiyor" dedi.

Piyasada nakit darlığı had safhada

Piyasalarda giderek artan ciddi nakit ihtiyacının durgunluk işareti verdiğini ve enflasyonla durgunluğun iç içe yaşadığı ve mücadele içerisinde olduğu bir döneme yol açacağını belirten Bahçivan, bu dönemi reel sektörün en az yara ile atlattığı için özel finansman modelleriyle desteklenmesi gerektiğini söyledi. **İSO Başkanı**, bu kapsamda Merkez Bankası'nın açıkladığı seçici kredi ve miktarsal sıkılaştırma kararlarında ihracat ve yatırım kredilerine yönelik pozitif ayrımcılık yapılmasını ve reeskont kredilerinde KOBİ payının artırılmasının açıklanmasını sevindirici bulduklarını dile getirdi.

“İş dünyası için öngörülebilirlik ve geleceğe dair yol haritası önemli”

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıkhoğlu, “Ekonominin yol haritası niteliğindeki ve Eylül ayında açıklanması beklenen OVP’ye dair önerilerimizi ilettik. Elbette **sanayimizin** ayakta kalması ve büyümeye devam etmesi için, makro ekonomide istikrarın ve güvenin sağlanması ön şarttır. Yeni ekonomi yönetiminin bu yönde hareket ederek, para politikasında başlattığı normalleşme adımlarını memnuniyetle karşıladık” dedi.

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Meclisi’nin Temmuz ayı olağan toplantısı, “**Sanayimizin** ve Üretim Hayatımızın Sorunlarının Çözümünde Çatı Örgütümüz **TOBB’un Rolü, Önemi ve Beklentilerimiz**” ana gündemi ile Odakule Fazıl Zoru Meclis Salonu’nda gerçekleştirildi.

İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan’ın açılış konuşmasını yaptığı toplantıya, **TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıkhoğlu** konuk olarak katılarak gündeme ilişkin değerlendirmelerde bulundu.

TOBB Başkanı Rifat Hisarcıkhoğlu, iş dünyası için her dönem olduğu gibi bu dönem de en önemli konunun öngörülebilirlik olduğunu belirterek, “İş planları yapmak, önmümüz görmek ve böylece güven içinde ilerlemek için kamu tarafından ekonomiye ilişkin orta ve uzun vadeli planların kamuoyuyla paylaşılması önemlidir. İşte bu kapsamda da geçen hafta, Cumhurbaşkan Yardımcımız Cevdet Yılmaz ile bir araya geldik. Ekonominin yol haritası niteliğindeki ve Eylül ayında açıklanması beklenen OVP’ye dair önerilerimizi ilettik. Elbette **sanayimizin** ayakta kalması ve büyümeye devam etmesi için, makro ekonomide istikrarın ve güvenin sağlanması ön şarttır. Yeni ekonomi yönetiminin bu yönde hareket ederek, para politikasında başlattığı normalleşme adımlarını memnuniyetle karşıladık” dedi.

“Ticari krediler aniden ve çok sert bir şekilde kesilmemeli”

TOBB Başkanı Hisarcıkhoğlu, sözlerine şu şekilde devam etti: “Anadolu’yu sürekli dolayan, firma ve sektörleri devamlı dinleyen birisi olarak şunu görüyorum ki; özellikle KOBİ kredilerinde yaşanan daralma, zincirleme etkiyle ülkenin ve sektörlerin tamamına olumsuz yansıyor. Buna dikkat edilmesi gerekiyor. Türkiye’nin önceliği mevcut üretim kapasite-

sini korumak olmalı. Ticari krediler aniden ve çok sert bir şekilde kesilmemeli. Reel sektörün finansmana erişim taleplerine toptancı bir şekilde olumsuz bakılmamalı. KDV sistemimiz de maalesef özel sektör için bir finansman sorunu haline gelmiştir. İndirilemeyen KDV’nin her yıl sonunda tadesi sağlanmalı, birikmiş-devreden KDV stokuna mahsup imkanı getirilmeli ve KDV iadesinde daha basit bir sisteme geçilerek iade süreçleri hızlandırılmalıdır. Gelir vergisi basamakları yeniden düzenlenmelidir. Enflasyon muhasebesi uygulamasına ivedilikle geçilmelidir.”

“Reeskont kredilerinde KOBİ payının artacak olması sevindirici”

İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan da açılış konuşmasında, ekonomide daha istikrarlı, öngörülebilir ve yatırım dostu bir iktisadi iklim için ilgili tüm kesimlerin elini taşın altına koyması gereken kritik bir geçiş dönemine girildiğine dikkat çekti.

Piyasalarda giderek artan ciddi nakit ihtiyacının durgunluk işareti verdiğini ve enflasyonla durgunluğun iç içe geçtiği ve mücadele içerisinde olduğu bir döneme yol açacağını belirten Bahçivan, bu dönemi reel sektörün en az yara ile atlama için özel finansman modelleriyle desteklenmesi gerektiğini söyledi. **İSO Başkanı**, bu kapsamda Merkez Bankası’nın açıkladığı seçici kredi ve miktarsal sıkılaştırma kararlarında ihracat ve yatırım kredilerine yönelik pozitif ayrımcılık yapılmasını ve reeskont kredilerinde KOBİ payının artırılacağına açıklanmasını sevindirici bulduklarını dile getirdi. Bahçivan “Yine Eximbank’ın ve yatırıma dönük kredilerin önünün açılmasına dair gerek Cumhurbaşkan Yardımcımız Sayın Yılmaz gerekse Maliye Bakanımız Mehmet Şimşek’in açıklamaları da en azından bu zorlu dönemde üretim hayatımızın ve yatırımlarımızın sürdürülebilmesi konusunda bizim için en önemli umut kaynağıdır” dedi. (İHA)

YOL HARİTASI ÖNEMLİ

TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu, iş dünyası için her dönem olduğu gibi bu dönem de en önemli konunun öngörülebilirlik olduğunu belirterek, "İş planları yapmak, önümüzü görmek ve böylece güven içinde ilerlemek için kamu tarafından ekonomiye ilişkin orta ve uzun vadeli planların kamuoyuyla paylaşılması önemlidir. İşte bu kapsamda da geçen hafta, Cumhurbaşkanlığı Yardımcımız Cevdet Yılmaz ile bir araya geldik. Ekonominin yol haritası niteliğindeki ve Eylül ayında açıklanması beklenen OVP'ye dair önerilerimizi ilettik" dedi.

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, "Ekonominin yol haritası niteliğindeki ve Eylül ayında açıklanması beklenen OVP'ye dair önerilerimizi ilettik. Elbette **sanayimizin** ayakta kalması ve büyümeye devam etmesi için, makro ekonomide istikrarın ve güvenin sağlanması ön şarttır. Yeni ekonomi yönetiminin bu yönde hareket ederek, para politikasında başlattığı normalleşme adımlarını memnuniyetle karşıladık" dedi.

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Meclisi'nin Temmuz ayı olağan toplantısı, "**Sanayimizin** ve Üretim Hayatımızın Sorunlarının Çözümünde Çatı Örgütümüz **TOBB**'un Rolü, Önemli ve Beklentilerimiz" ana gündemi ile Odakule Fazıl Zübü Meclis Salonu'nda gerçekleştirildi. **İSO** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**'ın açılış

konuşmasını yaptığı toplantıya, **TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu** konuk olarak katılarak gündeme ilişkin değerlendirmelerde bulundu. **TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu**, iş dünyası için her dönem olduğu gibi bu dönem de en önemli konunun öngörülebilirlik olduğunu belirterek, "İş planları yapmak, önümüzü görmek ve böylece güven içinde ilerlemek için kamu tarafından ekonomiye ilişkin orta ve uzun vadeli planların kamuoyuyla paylaşılması önemlidir. İşte bu kapsamda da geçen hafta, Cumhurbaşkanlığı Yardımcımız Cevdet Yılmaz ile bir araya geldik. Ekonominin yol haritası niteliğindeki ve Eylül ayında açıklanması beklenen OVP'ye dair önerilerimizi ilettik. Elbette **sanayimizin** ayakta kalması ve büyümeye devam

etmesi için, makro ekonomide istikrarın ve güvenin sağlanması ön şarttır. Yeni ekonomi yönetiminin bu yönde hareket ederek, para politikasında başlattığı normalleşme adımlarını memnuniyetle karşıladık" dedi. "TİCARİ KREDİLER ANİDEN VE ÇOK SERT BİR ŞEKİLDE KESİLMEMELİ" **TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu**, sözlerine şu şekilde devam etti: "Anadolu'yu

sürekliliği dolaşan, firma ve sektörleri devamlı dinleyen birisi olarak şunu görüyorum ki; özellikle KOBİ kredilerinde yaşanan daralma, zincirleme etkiyle ülkenin ve sektörlerin tamamına olumsuz yansıyor. Buna dikkat edilmesi gerekiyor. Türkiye'nin önceliği mevcut üretim kapasitesini korumak olmalı. Ticari krediler aniden ve çok sert bir şekilde kesilmemeli. Reel sektörün finansmana erişim taleplerine top-tancı bir şekilde olumsuz bakılmamalı. KDV sistemimiz de maalesef özel sektör için bir finansman sorunu haline gelmiştir. İndirilemeyen KDV'nin her yıl sonunda iadesi sağlanmalı, birikmiş-devreden KDV stokuna mahsup imkanı getirilmeli ve KDV iadesinde daha basit bir sisteme geçilerek iade süreleri hızlandırılmalıdır. Gelir vergisi basamakları

yeniden düzenlenmelidir. Enflasyon muhasebesi uygulamasına ivedilikle geçilmelidir." "REESKONT KREDİLERİNDE KOBİ PAYININ ARTTIRILMASI SEVİNİRİCİ" **İSO** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan** da açılış konuşmasında, ekonomide daha istikrarlı, öngörülebilir ve yatırım dostu bir iktisadi iklim için ilgili tüm kesimlerin elini taşın altına koyması gereken kritik bir geçiş dönemine girildiğine dikkat çekti. Piyasalarda

giderek artan ciddi nakit ihtiyacının durgunluk işareti verdiğini ve enflasyonla durgunluğun iç içe savaştığı ve mücadele içerisinde olduğu bir dönem yol açacağını belirten Bahçivan, bu dönemi reel sektörün en az yara ile atlattığı için özel finansman modelleriyle desteklenmesi gerektiğini söyledi. **İSO Başkanı**, bu kapsamda Merkez Bankası'nın açıkladığı seçici kredi ve miktarsal sıkılaştırma kararlarında ihracat ve yatırım kredilerine yönelik pozitif ayrımcılık

yapılmasını ve reeskont kredilerinde KOBİ payının artırılacağını açıklanmasını sevindirici bulduklarını dile getirdi. Bahçivan "Yine Eximbank'ın ve yatırıma dönük kredilerin önünün açılmasına dair gerek Cumhurbaşkanlığı Yardımcımız Sayın Yılmaz gerekse Maliye Bakanımız Mehmet Şimşek'in açıklamaları da en azından bu zorlu dönemde üretim hayatımızın ve yatırımlarımızın sürdürülebilmesi konusunda bizim için en önemli umut kaynağıdır" dedi. **KURUM BÜLTENİ**